

Een echte hoogkruiper: de smaragdlibbel *Cordulia aenea*.

Larven van libellen kruipen uit het water, gaan meestal op water- of oeverplanten zitten, komen uit, pompen de vleugels op, verwarmen zichzelf, harden wat uit en vliegen uiteindelijk weg, op zoek naar avontuur. Soms wil dit ritueel zich ook wel afspelen op zandige oevers, maar dat libellen ook letterlijk de boom in klimmen was compleet nieuw voor mij.

Dit seizoen had al eerder de Smaragdlibbel *Cordulia aenea* in de Douwelerkolk bij Deventer zien rondvliegen. Ik was daar bijzonder verheugd over, omdat ik deze soort al een paar jaar hier niet meer had waargenomen en bovendien nooit meer dan één exemplaar. Op 10 mei 1994 zag ik zeker drie exemplaren en ik was erg benieuwd waar deze fraaie libel zich zou voortplanten in de Douwelerkolk en verdacht al snel enkele redelijk voedselrijke sloten met een weelderige oeverbegroeiing met plaatselijk kwelindicatoren als Waterviolier en Holpijp, waarvan de eerste overigens vol overtuiging aan het bloeien was.

Op 14 mei zag ik hier inderdaad een *Cordulia aenea*, maar ik zag geen andere exemplaren en dus ook geen pogingen tot copulatie, laat staan eiafzet. Ik had zo vroeg in het jaar ook niet veel meer mogen wensen, dus tevreden als ik was liep ik verder naar een klein, oud landgoed dat ook deel uitmaakt van het gebied de Douwelerkolk. In dit landgoed bevinden zich enkele diepe kolkjes met een diameter van ongeveer 25 meter, die helemaal omzoomd zijn met elzen en wilgen. Het water ziet er troebel uit en het geheel oogt niet als een uitnodiging om libellen te gaan vangen. Dat deed ik dus niet en liep langs een struweelrand dat de grens vormde van de elzensingel die aan het water stond.

In deze singel staat ook een Gewone vogelkers, waar meestal veel zweefvliegen komen snoepen van het stuifmeel. Staand voor deze struik zag ik op ooghoogte ineens een larvehuidje van een libel. Verbaasd determineerde ik het huidje en jawel: *Cordulia aenea*, de Smaragdlibbel.

Het huidje zat aan de onderkant van een blad van *Prunus padus* geklemd. Het blad zelf bevond zich aan de buitenzijde van de kroon en werd vrijwel volledig beschadigd door de zon. De plek waar de Smaragdlibbel *Cordulia aenea* was uitgeslopen bevond zich twee meter boven de grond. De larf heeft ook nog een aardig eind in de boom zelf rondgelopen. De stam van de boom bevindt zich ongeveer 30 centimeter van het water, maar de plaats waar de larf is uitgeslopen bevindt zich op 4 meter van de oever.

Geyskes & Van Tol (1983) citeren Lucas (1930) waarin wordt vermeld dat de rijpe larven de oever opklimmen en hoog tegen boomstammen opkruipen en daar uitsluipen. Ook citeren zij Kiauta (1965) die hetzelfde waarnam bij het Uiversnest, waarbij de larven met afstanden van drie tot dertig meter van het water werden aangetroffen, een tot vijf meter hoog op boomstammen.

De waarneming van het larvehuidje in de Douwelerkolk was dus geen uitzondering, maar in aanvulling van Geyskes & Van Tol sluipt de larve dus ook vastgeklemd aan een blad uit. Voor libellenonderzoekers die ook larvehuidjes in hun gebieden verzamelen is het verstandig dus niet alleen de waterkanten te bekijken, maar ook bladeren en boomstammen in de omgeving van plaatsen waar *Cordulia aenea* vliegt!

Robert Ketelaar

Geyskes, D.C. & J. van Tol, 1983. *De libellen van Nederland*. Uitgeverij KNNV. Utrecht.